

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 ianuarie 2018

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

juducând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

***Rața Ilie xxxx**, născut la xxxx în r. xxxx,
domiciliat în xxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 26.06.2017-21.09.2017;

instanța de apel: 10.10.2017-26.10.2017;

instanța de recurs: 18.12.2017-16.01.2018.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 21 septembrie 2017, Rața Ilie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 400 (patru sute) unități convenționale, ce constituie 20000 (douăzeci mii) lei, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

A fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea civilă înaintată de acuzatorul de stat împotriva lui Rața Ilie cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 320 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, la 17 mai 2017, aproximativ la ora 18.40, Rața Ilie posedînd permis de conducere valabil de categoria corespunzătoare, fiind treaz, conducea automobilul de model „Opel Combo” cu numărul de înmatriculare xxxx, deplasîndu-se pe str. Ismail din direcția str. Uzinelor spre str. Mihai Sadoveanu, mun. Chișinău, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a ținut permanent cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalităților de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat prevederile pct. 45 a Regulamentului Circulației Rutiere (RCR) care prevede că 1) Conducătorul trebuie să conducă

vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situații periculoase; c) starea vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) în cazul în care limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, pct. 11 lit. f) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că, conducătorul de vehicul este obligat la trecerile pentru pietoni cu circulația neregulată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului, ajungând la trecerea de pietoni neregulată, a tamponat pietonul Gudumac Anna, născută la xxxx, care traversa strada Vadul lui Vodă, mun. Chișinău pe la trecerea pietonală, de la dreapta spre stânga conform direcției automobilului sus indicat, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 6560/E din 19.06.2017, fractura maleolei laterale gleznei drepte, subluxația plantei spre lateral; plagă contuză în regiunea gleznei drepte, care au fost rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare medie a integrității corporale.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Rața Ilie să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 600 u.c., cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 2 ani și admiterea solicitării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 320 lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate Gudumac Anna, cu dispunerea încasării acestora din contul inculpatului în beneficiul statului.

În motivarea cererii procurorul a invocat că:

- deși instanța de fond, la emiterea sentinței a dat o apreciere corectă probelor administrate de organul de urmărire penală, nu a luat în considerație gravitatea infracțiunii incriminate și nu a stabilit o pedeapsă care ar duce la corectarea și reeducarea inculpatului și mai mult ca atât, nu poate fi neglijat nici comportamentul acestuia după comiterea accidentului rutier și anume că el a părăsit locul faptei, fără să înștiințeze organele de drept;

- art.64 alin.(3) Cod penal prevede că: „Mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale”, or, instanța a aplicat o amendă sub limitele prevăzute;

- reieșind din prevederile art. 61 Cod penal și art. 75 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, iar din considerentul că la săvârșirea infracțiunii inculpatul s-a folosit de dreptul de conducere a mijlocului de transport, partea acuzării a considerat că în

privința inculpatului urmează să fie aplicată o pedeapsă mai aspră și anume: aplicarea pedepsei penale principale, cât și aplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport;

- este necesară aplicarea în privința lui Rața Ilie a pedepsei complementare menționate deoarece mijlocul de transport este un izvor de pericol social sporit pentru participanții la trafic, mai ales că în prezent se comit cu frecvență sporită infracțiuni similare, ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța lor socială;

- în baza sentinței a fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea de la condamnat în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei, or, în această parte, sentința este ilegală pe motiv că obligația inculpatului este inclusiv de a suporta cheltuielile judiciare, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță și în astfel de circumstanțe, cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Rața Ilie urmează să fie încasate din contul acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017 a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări.

4.1. Instanța de apel a constatat că, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punct de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, încadrând just acțiunile inculpatului în temeiul prevederilor art. 264 alin.(1) Cod penal, însă legalitatea sentinței a fost contestată în partea individualizării pedepsei și anume, acuzatorul de stat a considerat că instanța de fond a aplicat o pedeapsă prea blândă inculpatului.

Verificând sentința instanței de fond în partea stabilirii pedepsei, Colegiul penal a conchis că individualizând pedeapsa, instanța de fond corect a constatat potrivit probatoriului administrat, că inculpatul are antecedente penale stinse, infracțiunea incriminată este săvârșită din imprudență, se caracterizează pozitiv, are la întreținere un copil invalid de gradul II, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru. La fel, instanța de fond a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise, de faptul că inculpatul nu a anunțat organele de poliție despre comiterea accidentului.

În calitate de circumstanțe atenuante stabilite de art. 76 Cod penal a fost reținută de instanță căința sinceră și recunoașterea vinovăției, iar circumstanțe agravante prevăzute de art. 77 Cod penal, în privința inculpatului instanța nu a reținut.

Având în vedere cele expuse, Colegiul penal a considerat că, instanța de fond

întemeiat a concluzionat că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea unei pedepse sub formă de amendă, în mărime de 400 unități convenționale, apreciind pedeapsa respectivă ca una echitabilă și proporțională faptei comise de către inculpat.

Ținând cont de textul sancțiunii articolului incriminat, inculpatul în baza acestui articol poate fi sancționat în cazul „*amendă în mărime de până la 650 unități convenționale*” fără aplicarea pedepsei complementare, întrucât fraza „*cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani*” se referă doar la pedeapsa cu închisoarea.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal a concluzionat că instanța de fond a pronunțat o sentință legală, întemeiată și motivată, stabilind o pedeapsă aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la reeducarea inculpatului.

Cu referire la cererea acuzatorului de stat, privind încasarea cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale în mărime de 320 lei, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a apreciat ca fiind neîntemeiată această solicitare, or, conform prevederilor art. 143 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea gradului de gravitate și a caracterului vătămărilor integrității corporale.

Conform prevederilor art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Astfel, având în vedere că efectuarea expertizei medico-legale a fost dispusă de către organul de urmărire penală, în vederea administrării probatoriului și formulării învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizei judiciare, plățile pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului.

5. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar procurorul, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, din motiv că:

- instanța de fond nemotivat și incorect a ajuns la concluzia că, în privința inculpatului poate fi aplicată o pedeapsă sub limita minimă prevăzută de norma generală penală, eroare preluată de către instanța de apel, iar în cazul dat aplicarea unei pedepse mai blânde nu este posibilă, deoarece sunt impedimente prin existența art. 64 alin. (3) Cod penal și dacă sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale, pedeapsa sub formă de amendă urmează a fi numită în limitele minime generale de 500 unități convenționale;

- decizia instanței de apel este neîntemeiată și în partea respingerii solicitării

procurorului privind încasarea de la inculpat în contul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei, reieșind din faptul că inculpatul condamnat trebuie să suporte aceste cheltuieli, deoarece fără săvârșirea infracțiunii cheltuielile nu s-ar fi realizat.

6. Asupra recursului a depus referință avocatul Artiom Eni în numele inculpatului, prin care a solicitat respingerea acestuia, ca fiind inadmisibil, deoarece motivele invocate nu sunt temei care ar duce la casarea hotărârii recurate.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra admitterii recursului declarat de procuror și casării parțiale a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, reieșind din următoarele considerente de fapt și de drept prezente în cauză.

Potrivit argumentelor invocate de recurent, ultimul formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise de pct. 6) și 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau instanța a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul lărgit reține, că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Rața Ilie, și critică decizia contestată doar în partea ce ține de respingerea solicitării privind casarea cheltuielilor judiciare și sub aspectul individualizării greșite a pedepsei aplicate.

Analizând decizia recurată, Colegiul reține că instanța de apel și-a argumentat pe deplin și riguros soluția la capitolul încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 320 lei, soluție pe care instanța de recurs o consideră justă și întemeiată și a cărei reluare nu se mai impune.

De rând cu cele menționate, Colegiul reține că în speță sunt prezente erorile de drept invocate de titularul recursului, iar concluziile instanțelor de fond prin care s-a decis stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale pentru infracțiunea în baza căreia inculpatul a fost condamnat, sunt pripite.

Lecturând decizia menționată, Colegiul constată că, argumentarea instanței de apel privind menținerea soluției primei instanțe în ce privește pedeapsa aplicată inculpatului, care a fost considerată ca fiind una echitabilă, este prematură, deoarece prin prisma prevederilor art. 64 alin. (3) Cod penal, care stipulează că *mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele la 500 la 3000 unități convenționale...* și dacă sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale, pedeapsa sub formă de amendă urma a fi numită în limitele minime generale de 500 unități convenționale.

Astfel, respingând apelul procurorului, instanța de apel nu a verificat în modul cuvenit toate argumentele invocate de apelant și nu a clarificat obiectiv toate circumstanțele cauzei supuse judecării, adoptând o decizie pripită în latura individualizării pedepsei lui Rața Ilie, or, pedeapsa este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de condamnat, cât și de alte persoane.

În sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept au fost corect aplicate.

Sub acest aspect, Colegiul reține că, la adoptarea sentinței de condamnare instanța de judecată soluționând chestiunea privind categoria și termenul de pedeapsă ce urmează a fi stabilită inculpatului, este obligată să motiveze aplicarea acesteia ținând cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei.

În acest context, se amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

Rezumând cele menționate mai sus, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel nu și-a motivat suficient soluția în partea stabilirii quantumului pedepsei inculpatului,

situație care cade și sub incidența erorii de drept cuprinsă în prevederea art. 427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală.

În atare situație, recursul procurorului urmează a fi admis, casată decizia în partea stabilirii pedepsei aplicate inculpatului, cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și în limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de procuror, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 414, 417, 419 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2017, în partea stabilirii pedepsei, în cauza penală în privința lui Rața Ilie și dispune rejudecarea cauzei în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei recurate se mențin.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 30 ianuarie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Guzun